

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΗΛΙΚΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ & ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ
Msc Συμβουλευτικής
Ψυχολογίας
Συστημική Ψυχοθεραπεύτρια

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Συμβουλευτική
Ορισμός Συμβουλευτικής
Ομηλίκων
Συγγενείς όροι
Παραδείγματα Σ.Ο. στην κοινωνία

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

(Μαλικιώση-Λοΐζου, 2017; Ελληνική Εταιρεία Συμβουλευτικής, 2011)

- **ΣΥΝ+ΒΟΥΛΕΥΟΜΑΙ**=συνεξετάζω με κάποιον το πρόβλημα του και τον διευκολύνω να αναζητήσει τη λύση του
- Χρησιμοποιείται για την **αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων**: λήψη αποφάσεων, αντιμετώπιση κρίσεων, βελτίωση διαπροσωπικών σχέσεων, επίλυση συγκρούσεων και ανάπτυξη αυτογνωσίας
- Είναι βασισμένη σε μια σχέση αποδοχής, σεβασμού και εμπιστοσύνης
- Συμβουλευτική είναι μια διεργασία **αλληλοεπικοινωνίας** μεταξύ συμβούλου και συμβουλευομένου η οποία έχει σκοπό να οδηγήσει στην αλλαγή συμπεριφοράς του συμβουλευομένου.
- Θεωρητικές καταβολές: η ανθρωπιστική και υπαρξιακή ψυχολογία που ανέπτυξαν οι Abraham Maslow, Carl Rogers & Rollo May τη δεκαετία του 1950.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΜΗΛΙΚΩΝ

(Μαλικιώση-Λοΐζου, Στιβακτάκη, & Τσερμίδου, 2007) (Young, 2006)

- Η συμβουλευτική ομηλίκων είναι ένα σύστημα προσφοράς και αποδοχής βοήθειας μεταξύ ομοτίμων*.
- Δεν προσφέρεται από επαγγελματίες, αλλά παρέχεται από συνομήλικους εκπαιδευμένους εθελοντές που έχουν τη φυσική διάθεση και θέληση να προσφέρουν βοήθεια, στήριξη και το ειλικρινές ενδιαφέρον να ακούσουν.
- Αποτελεί μια πηγή κοινωνικής στήριξης που συμβάλλει στα ήδη διαθέσιμα δίκτυα κοινωνικής στήριξης.
- Η συμβουλευτική ομηλίκων είναι μια διαδικασία όπου οι ομήλικοι (συμμαθητές, συνάδελφοι, γονείς) συζητούν θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

ΣΥΓΓΕΝΕΪΣ ΌΡΟΙ

(Cowie & Wallace, 2000)

Συμβουλευτική Ομηλίκων

Βασίζεται στη θεωρία της **συμβουλευτικής** και στις **βασικές δεξιότητες επικοινωνίας**

Απαιτεί εκπαίδευση από πιστοποιημένους εκπαιδευτικούς/συμβούλους

Το πρόγραμμα υποστηρίζεται από **εποπτεία**

Κατάλληλο για 11+

Σχήματα Στήριξης – Μάθησης Ομηλίκων

Άτυπη στήριξη ενταγμένη στη φιλοσοφία της οικοσυστημικής προσέγγισης και των ομάδων εργασίας

Κύκλοι συζήτησης 5+

Κύκλοι των φίλων 7+

Συνεργατική ομαδική εργασία 7+

Εκπαίδευση ομηλίκων 11+

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ Σ.Ο. ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

(Solomon, 2004)

Ομάδες
ασθενών/
συγγενών

Ομάδες
αυτοβοήθειας

Εξαρτήσεις

Μετά από
φυσικές
καταστροφές

Επιχειρήσεις και
άλλα εργασιακά
πλαίσια

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ...

ΠΡΟΓΡΆΜΜΑΤΑ Σ.Ο. ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Προϋποθέσεις
Οφέλη
Προγράμματα Σ.Ο. και
Εκφοβισμός
Ενεργοποίηση παρατηρητών

ΠΡΟΥΠΟΘΈΣΕΙΣ

Τα προγράμματα στήριξης ομηλίκων είναι πιο αποτελεσματικά, όταν:

...ένα **σχολείο λειτουργεί οικοσυστημικά** και ενεργοποιεί όλους τους εμπλεκόμενους της σχολικής κοινότητας

...οι **εκπαιδευτικοί ενθαρρύνουν την ομαδοσυνεργατική** διδασκαλία αξιοποιούν την ομάδα

...τα **παιδιά έχουν φωνή** και ενθαρρύνονται να συμμετέχουν στις διεργασίες της σχολικής κοινότητας

...το **αναλυτικό πρόγραμμα** περιλαμβάνει εκτός από τη γνωστική, την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση (δεξιότητες ζωής)

ΠΡΟΓΡΆΜΜΑΤΑ Σ.Ο. ΚΑΙ ΕΚΦΟΒΙΣΜΌΣ

(Cowie & Huston, 2005)

- ❖ το 85% των περιστατικών συμβαίνει στην αυλή του σχολείου – παρατηρητές
- ❖ Τι κάνουν οι παρατηρητές: ουδέτεροι, ενίσχυαν τον εκφοβισμό, ελάχιστοι παρενέβαιναν (Υποστηρικτές θύματος)
- ❖ **Π.Σ.Ο. Στοχεύουν στην ενεργοποίηση των παρατηρητών. Απώτερος στόχος η πρόληψη και ο περιορισμός εκφοβιστικών συμπεριφορών.**
- ❖ Η ομάδα ομηλίκων μπορεί να ενδυναμώσει τα θύματα και να τα προστατεύσει
- ❖ Αλυσίδα αναφοράς: Οι μαθητές που εμπλέκονται σε περιστατικά εκφοβισμού το εκμυστηρεύονται σε φίλους τους ή στους γονείς τους (Novick & Isaacs, 2010).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Σ.Ο. ΚΑΙ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ

Active teachers' communities – peer learning

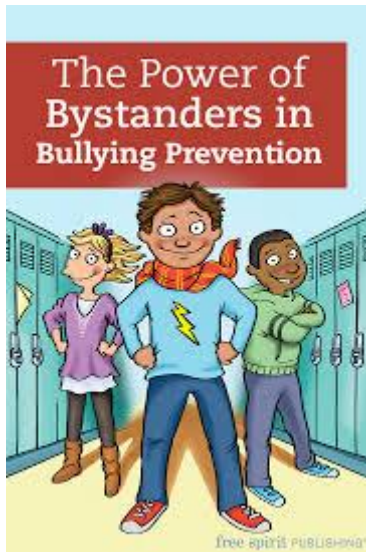

Active children's communities – peer support

ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΩΝ

Α. Ο τρομαγμένος/αμέτοχος παρατηρητής

Απόσπασμα από την ιστορία «Τρέχει, τρέχει ο Ορφέας...» Σκέψεις ενός γέρικου δέντρου (Παράρτημα: Διδάσκοντας μέσα από ιστορίες (2010). Σελ. 10)

«Μην φεύγετε, δεν βλέπετε πως τον κοροϊδεύουν! [...] Τι να κάνει και αυτός; Αυτόν ποιος θα τον βοηθήσει αν τον βάλουν στο μάτι οι εκφοβιστές; Αυτά σκέφτεται και σιωπά. Και παρακαλεί να βρεθεί κάποιος άλλος, πιο δυνατός και τρομερός να σώσει τον φίλο του. Κάποιος σαν τον superhero, που έχει υπερφυσικές δυνάμεις και μπορεί να βοηθά τους καλούς. Αχ, να μπορούσε και αυτός να βάλει μια μάσκα στο πρόσωπο, για να μη φαίνεται ποιος είναι, και να τους δώσει ένα μάθημα στους νταήδες...».

ΕΝΕΡΓΟΠΟΪΗΣΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΩΝ

Β. Ο συναισθηματικά παρών παρατηρητής

Επεξεργασία κειμένου:

1. Γιατί πιστεύετε πως ο Ορφέας γίνεται στόχος εκφοβισμού;
2. Πώς άραγε αισθάνεται ο Ορφέας;
3. Τι θα κάνατε, αν ήσασταν εσείς στη θέση του Ορφέα;
4. Ποιοι άλλοι συμμαθητές βρίσκονται παρόντες; Πώς νιώθουν;
5. Τι πιστεύετε ότι άλλαξε και ένιωσε καλύτερα ο Ορφέας;
6. Έχετε αντιληφθεί να συμβαίνουν τέτοια περιστατικά στο χώρο του σχολείου σας;

ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΩΝ

Γ. Ο ενισχυμένος παρατηρητής

Ζωγραφική

1. Ζωγραφίζω ένα μέρος της ιστορίας που επέλεξα
2. Ζωγραφίζω το τέλος της ιστορίας

Δραματοποίηση (Play – roles)

- Ενίσχυση του ρόλου των παρατηρητών μετά από μια σύντομη δραματοποίηση.
- Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε ως **υπεύθυνοι θεατές;**

Σ.Σ.Ο. ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στόχοι προγραμμάτων Σ.Σ.Ο.
Παράδειγμα: Το παγκάκι της
Φιλίας (Η Αξία της Φιλίας)
Δράσεις εντός τάξης
Δράσεις εκτός τάξης
Βοηθητικοί σύνδεσμοι – Υλικό

ΣΤΌΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΆΤΩΝ Σ.Σ.Ο.

(Βασιλόπουλος και συν., 2011; Cowie & Berdondini, 2001)

- ❑ Προσχολική ηλικία: εξοικείωση με έννοιες ενεργητικής ακρόασης, ενσυναίσθησης, κύκλος συζήτησης
- ❑ Εργασία σε ομάδες: εκπαιδευτική στρατηγική που συμβάλλει στην ανάπτυξη συνεργατικότητας και αλληλοβοήθειας μεταξύ των μαθητών, προάγει τη μάθηση και την κοινωνικοποίηση.

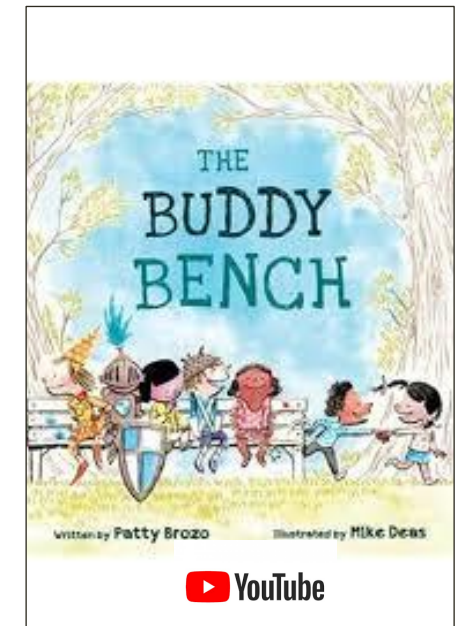

ΠΑΡΆΔΕΙΓΜΑ : ΤΟ ΠΑΓΚΆΚΙ ΤΗΣ ΦΙΛΪΑΣ (Η ΑΞΪΑ ΤΗΣ ΦΙΛΪΑΣ)

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΤΟΣ ΤΑΞΗΣ

- Πώς μπορεί να νιώθει η Τίλυ στο **καινούργιο σχολείο**;
- Τι σκέφτεται ο **δάσκαλος** όταν της προτείνει το παγκάκι της φιλίας;
- Πώς τελικά «**δουλεύει**» το παγκάκι της φιλίας;
- Έχετε νιώσει ποτέ όπως η Τίλυ;
- Τι σας βοήθησε;
- Μπορείτε να σκεφτείτε **τρόπους για να μη νιώθουν τα παιδιά μόνα τους στο διάλειμμα**;

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΤΆΞΗΣ

(Griffin et al., 2017, p.29)

➤ Σκοπός της δράσης είναι με ένα συμβολικό τρόπο η πρόληψη της μοναξιάς και την απομόνωσης και η ενίσχυση της έννοιας των δεσμών και της φιλίας ανάμεσα στα παιδιά του σχολείου.

Διαδικασία:

1. Κατασκευή χώρου φιλίας
2. Εισάγουμε την έννοια
3. Οδηγίες «Αν νιώθεις μόνος μπορείς να καθίσεις σε αυτό το παγκάκι. Αν κάποιος σε καλέσει να παίξεις μαζί του, μπορείς να πεις «ναι/όχι ευχαριστώ». Αν δεις κάποιον να κάθεται, μπορείς να τον καλέσεις να μιλήσετε/να παίξετε. Αν πει «όχι», τότε πες «εντάξει, ίσως την επόμενη φορά» και μην επιμείνεις άλλο».
4. Role-play

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΪ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ-ΥΛΙΚΌ

Η Μόνα σε καινούριο σχολείο

<https://www.youtube.com/watch?v=-W4d3I07QMg>

Τραγούδι της φιλίας (Στίχοι - Μουσική - Ερμηνεία: Μαρινάνου Αγγελάκη)

<https://www.youtube.com/watch?v=GNG0mlE1wW8>

I Filia – Παιδική χορωδία Σπ. Λάμπρου

https://www.youtube.com/watch?v=BUH_tm3rδjl

That's What Friends are For (The Vulture Song) (From "The Jungle Book"/Sing-Along)

<https://www.youtube.com/watch?v=TWα03rURQpA>

Clarke, K. M. (2018). Benching playground loneliness: Exploring the meanings of the playground buddy bench. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 11(1), 9–21. <https://edtechbooks.org/-bSi>

Griffin, A. A., Caldarella, P., Sabey, C. V., & Heath, M. A. (2017). The effects of a buddy bench on elementary students' solitary behavior during recess. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 10(1), 27–36. <https://edtechbooks.org/-rJRa>

Σ.Ο. ΣΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΪΔΕΥΣΗ

Βήματα

ΒΉΜΑΤΑ

(Μαλικιώση-Λοΐζου, 2014)

1. Ευαισθητοποίηση/κινητοποίηση εθελοντών

- Ανάλυση αναγκών στο σχολείο
- Κοινωνιομετρικές μεθόδους
- Ερωτήσεις σε ποιόν/α από τους συμμαθητές θα επιλέγατε να μιλήσετε για ένα θέμα που σας απασχολεί;
- Χαρακτηριστικά Σ.Ο.: ειλικρινές ενδιαφέρον για τον άλλο, αντιπροσωπευτικότητα, διαθεσιμότητα
- Παρουσίαση προγράμματος
- Αίτηση συμμετοχής

2. Επιλογή εθελοντών

ΒΉΜΑΤΑ

3. Εκπαίδευση Σ.Ο.

- Εισαγωγικές έννοιες- Φιλοσοφία Συμβουλευτικής Ομηλίκων
- Το θεραπευτικό μοντέλο του Egan
- Τα καθήκοντα του συμβούλου
- Εμπιστευτικότητα
- Βασικές αρχές στη συμβουλευτική σχέση
- Βασικές δεξιότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας & συμβουλευτικής

ΒΉΜΑΤΑ

4. Διαχείριση Σ.Ο.

- Συντονιστής / Επόπτης
- Εκπαίδευση
- Παρακολούθηση/αξιολόγηση προγράμματος
- Ενημέρωση στην κοινότητα
- Υποστήριξη
- Διασύνδεση με άλλους φορείς /παραπομπή
- Αναγνώριση δυσκολιών των συμβούλων

Σ.Ο. ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΉΘΜΙΑ ΕΚΠΑΪΔΕΥΣΗ

Στόχοι προγραμμάτων

ΣΤΌΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΆΤΩΝ

- ❑ Οργανωμένα προγράμματα από τα Συ.Κε.Φοι.
- ❑ Ή άτυπες εκδηλώσεις καλωσορίσματος, ξενάγηση στο παν/μιο
- ❑ **Μετάβαση** στο Πανεπιστήμιο, αντιμετώπιση μοναξιάς, εξοικείωση με τη σχολή/πόλη/χώρα σπουδών
- ❑ Χώρος γνωριμίας νέων φίλων
- ❑ Πληροφορίες/ καθοδήγηση για κατευθύνσεις σπουδών

S2S **Peer Support**
Student2Student how it works

Fancy a chat
with someone who's not going to judge, tell you what to do or tell everyone what you've said?

Phone, email or go online
to request a meet-up with a Peer Supporter

And you can go
for a coffee or a walk and talk to them

Your Peer Supporter will
get in touch to arrange a meet-up

You can even look at our profiles
and let us know who you'd like to talk to, or what you're looking for in a Peer Supporter

It doesn't matter if you just
need one hour, or if you'd like to make regular arrangements

You can call in to our Welfare Office Cover
instead or as well

We're highly trained (get it?)
and here for you

Trinity College Dublin
Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath
The University of Dublin

Helping you on your own path to success!

<http://student2student@tcd.ie>
student2student@tcd.ie
01 896 2438

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Διερεύνηση αναγκών
Επιλογή μεθόδου
Οφέλη
Περιορισμοί
Υλικό
Διασύνδεση

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ

- Ποιοι θα είναι οι στόχοι της παρέμβασης;
  - a. Η ενίσχυση της συνεργατικότητας των μαθητών
  - b. Η ένταξη μαθητών με δυσκολίες ή αναπηρία στη σχολική κοινότητα
  - c. Η προσαρμογή των μαθητών που έρχονται από διαφορετικό πλαίσιο (Ρομά, πρόσφυγες)
  - d. Η αντιμετώπιση περιστατικών σχολικού εκφοβισμού
  - e. Η πρόληψη θυματοποίησης – αντιμετώπισης της μοναξιάς
  - f. Η εκπαιδευτική καθοδήγηση (προετοιμασία για τις εξετάσεις)

ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΥ

Αξιοποίηση Ομάδας Ομηλίκων

Α'
βαθμια

Ενίσχυση ομαδικότητας
Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία
Καλλιέργεια ενσυναίσθησης
Αξία της φιλίας
Δεξιότητες ζωής
Ενδυνάμωση παρατηρητών

Β'
βάθμια

Ομάδας εργασίας
Οργανωμένα προγράμματα
Σ. Ο.
Διαμεσολάβηση

Γ'
βάθμια

ΣΥΚΕΟΜ φοιτητών
Καθοδήγηση ομηλίκων
Εκπαίδευση ομηλίκων

ΟΦΈΛΗ

Θάνος, Κολοφωτιά, & Χατζάκη, 2011); Cowie & Jennifer, 2008

ΟΦΈΛΗ

ΓΝΩΣΤΙΚΑ

Κριτική σκέψη / αναστοχασμός
Δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων
Βαθύτερη κατανόηση
Ευκολία στην ανάκτηση της γνώσης

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ

Αποδοχή της διαφορετικότητας
Αυτοπεποίθηση στην κοινωνικοποίηση
Επικοινωνιακές δεξιότητες
Ενισχυμένη αυτοαποτελεσματικότητα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Θετικό σχολικό κλίμα
Πρόληψη επιθετικότητας/ μοναξιάς
Αίσθημα ασφάλειας

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΪ

- **Στήριξη** από όλη την σχολική κοινότητα
- **Δέσμευση** (χρόνος εκπαίδευσης, χρόνος λειτουργίας ομάδας ομηλίκων)
- **Μακροχρόνιο** πρόγραμμα – παρακαταθήκη για το σχολείο
- **Πρακτικά** ζητήματα (χώρος, χρόνος, καθήκοντα, εμπιστευτικότητα, αρχείο)
- **Υποστηρικτικό δίκτυο** – εποπτεία εκπαιδευτικών

ΥΛΙΚΌ

ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ

www.esyom.gr

14/02/2023

Σκοπός

Η δημιουργία, κατάρτιση, εφαρμογή, εποπτεία, και αξιολόγηση προγραμμάτων συμβουλευτικής ομηλίκων

Η συνεισφορά στην ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας

Η υποστήριξη των καινοτόμων προσπαθειών εφαρμογής προγραμμάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτικών φορέων

Η παροχή συμβουλευτικού έργου με στόχο την ανάπτυξη και προώθηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

«ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ» 30 ωρών

«Εκπαίδευση Εκπαιδευτών για Συμβουλευτική Ομηλίκων» 15 ωρών

[E-mail: info@esyom.gr](mailto:info@esyom.gr)

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!

<https://ifisotiropoulou.gr/>

E-mail: ifi.sotiropoulou@gmail.com